

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CLXIII. Differentia 34. Iure Canonico actio injuriarum ad hæredes trnasit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

recipiantur negativæ positiones, secundum Canones tamen esse admittendas ex æquitate, adeò, ut si iudex reiiciat, appellari queat. Quid autem positio, & quorsum inventa sit, quemq; effectum in iudiciis habeat, à Glossâ explicatur in *cap. Statuimus*. Fuerunt inventæ positiones, ut qui ponit relevetur ab onere probandi per confessionem adversarij; iisq; tenetur pars adversa respondere personaliter per verbum *Credo, aut non credo*, mediante suo juramento, quod practici juramentum dandorum vocant. Iudicis autem est discernere, quænam positiones idoneæ, vel impertinentes sint, & per sententiam interlocutoriam approbare vel reiicere.

II. Quod autem dici solet, positionem negativam probari non posse, quòd non entis nullæ proprietates sint; quæque in rerum naturâ non sunt, scientiam nostram fugiunt, distinctione indiget. Triplex enim negativa est, Facti, juris, & qualitatis. *Accus. lib. 2. ff. De probat.* Negativa meri & simplicis facti non est probabilis, ut si dicas, Titium non solvisse, aut numerasse pecuniam.

At negativa facti determinati, probari potest, ut si dicas, pecuniam à te certo die ac loco numeratam, probabitur negativa opposita te eo die in tali loco non fuisse. *l. optimam. C. de contr. stipul.* Negativa qualitatis est, cum de personâ aliquâ negatur qualitas requisita, v. gr. pecuniam habere, ut solvat: eaq; negativa ab eo probanda est, qui intentionem suam in eo fundat. *l. si in illâ. si ita stipulatus ff. De verb. obligat.* Similiter negativa juris probanda est illi, qui in eâ se fundat, puta, si neget quis aliquid legitime & secundum formam juris factum esse. Exemplum habes in *l. 5. ff. de probat.* ubi qui emancipationem rite factam esse negat, ad probandum cogitur. Idem autem negativa hæc probanda est, quia omnia præsumuntur legitime & secundum juris præscriptum facta, quamdiu non probatur contrarium. *V. Marant. Par. 6. iudic. §. Quartus actus. n. 13. & seq. Mynsing. l. 3. Institut. tit. 20. §. sed cum hoc. n. 7. Bronchorst. Cent. 2. Ass. 92.* Hodie positionum, & articulorû discrimen non observari sollicitè ut olim, *Gaill. mo. net ex ordinat. & usu Camera. l. 1. Obs. 79.*

XXXIV.

DIFFERENTIA. 34.

Iure Canonico actio injuriarum ad hæredes transit. *cap. In litteris. de raptorib.* Iure civili non transit. *l. si eum §. iniuriarum. ff. si quis cautionib. in Iud. silent. & Io. Bapt. à S. Blasio. §. 50. Decianus lib. 2. cap. 19. num. 13.*

I. Injuria dicitur *primò* negativè omnè illud, quod non jure fit, sic & absq; peccato fieri potest. *Secundò*, ut contrariò opponitur juri, & eatenus est culpa. *l. Aquil. l. 1. damnum iniuriâ datum, seu jus iniquum & iniustum. Institut. e. d.*

Antinomia

Z

e. d.

*cod. tit. init. Græci ἀνομίαν, & ἀδίκον
vocat. Tertio, usu loquentium, quod
contra alicujus honorem fit, specialiter
injuria dicitur ff. *cod. l. 1. & l. Item apud
Labeon. Hoc autem dupliciter contingit,
Re, facto, aut verbis. Re quoties manus
inferuntur: Verbis quando convitium
dicitur. l. 1. §. 1. ff. De injur. idq; varijs
modis, V. Sylvestr. V. injuria. num. 1. E-
jusmodi injuriam passo datur actio l.
Cornel. in eum, qui læsit. Sed non datur
jure civili hæredibus illius, nec adver-
sùm hæredes injuriantis, nisi lite cum
injuriatore contestata. l. si eum §. Qui in-
juriarum. ff. si quis cautionibus. & Oldend.
classe 7. actione 10. Treutler. Vol. 2. Disp.
30. num. 7.**

*II. In c. In litteris De raptorib. Alex-
ander III. Episcopo Claremontensi
mandat, ut hæredes incendiarii cujusdam
moneat, & compellat juxta facultates
suas condignè satisfacere illis, quibus
per incendium aut alio modo damna
contra justiciam irrogarat. Ex quibus
Joan Bapt. à. S. Blasio infert, actionem in-
juriarum in hæredes transire: de proinde
ad compensandum damna iniquè facta
accusandos esse, quæ erit actio civilis, ex
qua omne debitum reale ab hæredibus
exigitur. Hic habes, ait Glossa quod hæ-
redes teneantur pro delicto defuncti iux-
ta facultates suas, id est, vires hæredita-
tis. Nam inventario confecto ultra non
tenentur. Bartolus ibidem. Hæres tenetur
exonerare conscientiam defuncti, ejusq;
debita solvere, & illata damna resarcire.
Cened. ad Decretal. Collectan. 40. num.
4. Graviter enim peccat differendo absq;
justa causâ executionem voluntatis de-
functi, tum contra eos, quibus bona de-*

*functi sunt debita, quibus invitis injuste
detinentur, tum contra defunctum, ip-
sum quoad elemosinas, suffragia, & alia
legata pia. Nam illorum executio licet
defunctorum merita non augeat, satisfac-
tionem tamen pro peccatis illorum o-
peratur, adeoq; in causâ est, ut a poenit
purgatorii citius liberentur, & divino
fruantur consortio, cum habeant suffra-
gia unde solvantur. Grass. l. 1. c. 26. n.
1. Petrus Navar. de rest. l. 3. c. 4. Covar.
l. 3. Variar. c. 3. n. 7. ubi Panormitanum
refellit, qui negat differentiam inter ju-
Canon. & civile esse in præsentî matè-
riâ, & ideo hæredem teneri ad compen-
sationem damni per defunctum illi,
quia tacite saltem decedens cum signis
conitionis promittit, & iniungit illi
damni compensationem, ita quidem, ut
hæres ratione huius tacite promissionis
aut pæcepti potius, quam ex delicto te-
neatur. Ex quâ doctrinâ sequitur hære-
dem usurarii, si is cum peccatorum suo-
rum detestatione, & poenitentia mori-
tatur, ratione delicti non teneri ad restitu-
tionem usurarum quod repugnat c. Tu-
nos. 9. De usur. ubi Alexand. III. definit,
usurarium filios ea distinctione ad re-
stituendum usuras cogendos quâ cogè-
rentur, si viverent patres illorum. Cogè-
rentur autem æquè poenitentes, & im-
poenitentes. Nec dixeris: quod Panormi-
tani effugium est: Usurarium non tene-
ri ex delicto, sed quasi contractu, nempe
conditione indebiti. Gloss. communiter
approbata in c. Michael de Usuris. quia
contractus usurarii cum delicto fiunt,
adeoq; saltem in foro conscientie ad re-
stitutionem eorum, quæ iniquè lucrati
tur per usuras, obligatus est: camque
obli-*

obligationem in hæredes cum malè par- non intulerint: non minùs, quàm fu-
tis transfert. Ac proinde tenentur satisfac- rum, raptorum, & incendiariorum
ere læsis, quamvis per se ipsi damnum hæredes.

CLXIV

DIFFERENTIA 35.

Qui proponit exceptionem peremptoriam post fundatam intentionem actoris & in probatione illius deficit. Iure Canonico condemnatur actor in expensas. *c. sinem litib. De dol. & cont.* Iure civili autem talis condemnatio non fit, nisi in fine causæ, ubi victus victori in expensas condemnatur. *l. properandum. §. Sin autem. C. de iudic. Bartol. 77.*

I. Exceptio est actionis, vel intentionis agentis exclusio. *l. 2. ff. De excepti.* Alia est facti, alia juris. Facti, quando nullo iure actor agit, V. gr. ex mutuo, quod nunquam dedit. Iuris, quæ actionem iure competentem excludit, Exceptiones iuris quædam sunt dilatoriae, & temporales; quædam perpetuæ, & peremptoriae. *§. Appellantur. Inst. De except. l. 2. & 3. ff. eod.* De peremptoria loquitur citatorum *c. sinem litibus de dolo & contum.* cuius summa est.

II. Qui fundatâ intentione actoris exceptionem peremptoriam obijcit, quâ non probat in continenti, sed accipit iudicias, si defecerit in probando, condemnatur statim non expectatâ definitiva sententiâ in expensas & solvere cogitur. Quod si non potest, punitur in corpore secundum arbitrium iudicis. Idem valet in exceptione dilatoriâ, si calumniosè proponatur ante litem contestatam, deque eo evidenter constet.

III. In foro civili alia praxis est. Non

enim nisi iudicio absoluto, & sententiâ latâ victori victus in expensis condemnatur *c. sin. de pena calum. Auth. De iudic. §. Oportet. Collat. 6. Auth. Generaliter. §. Et si C. de epis. & cler.* Sed hic distinctione opus est, & dispiciendum, an habuerit reus probabilem causam litigandi, vel non: & utrum sit iuramentum calumniæ præstitum quo factò non debet condemnari in expensas, quia non præsumitur quis immemor suæ salutis. *c. Sancimus 1. Q. 7.* Non condemnatur in expensas, quia habuit probabilem causam litigandi. *V. Gloss. in c. cit. Finem litib.* Aliqui nihilominus tenent nulla distinctione opus esse, quia eo ipso quod succumbit, malam causam habuisse præsumitur. *arg. C. De ep. & cler. & Auth. Generaliter.*

* *

* *

Z 2

CLXV. DIF.